

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre	180 Lei.
Fél évre	90 Lei.
Egy negyed évre ...	45 Lei.
Egy órá	15 Lei.

Hirdetések
ár szabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 588.

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Vállalat

Bulvardul Regela Ferenc
sánd L. (József 16h-ut) 22

TELEFON-SZÁM 191.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, október 4.

Argetoianu belügyminiszter Aradon

(Fogadtatás a pályaudvaron. — A miniszter Bécsről. — Küldöttségek a vármegyeházán.)

Ma délután öt óra husz perckor az expressz vonattal érkezett meg Aradra Argetoianu belügyminiszter. Aradváros vezetősége ezuttal is impozáns fogadtatást rendezett a miniszter tiszteletére. Az ünnepi díszbe öltözött pályaudvar előtt ezrekre menő tömeg állt sorfalat. Zászlóerdő, fuvós zenekarok nemzeti viseletbe öltözött parasztküldöttségek. Benn a perronon előkelő román urak, az aradi és a megyei pártszervezet vezetősége várják az expressz megérkezését. A virággal feldíszített pályaudvaron díszruhás rendőrök teljesítettek szolgálatot. Gritta Ovidiu rendőrprefektus mindenütt személyesen ellenőrizte a fogadtatást. A pályaudvar középső bejárata előtt a ségai dalárda foglalt helyet Lipován tanító vezetése mellett. A pályaudvaron jelenlévő urak között ott voltak: Radu Panca prefektus, dr. Robu János főpolgármester, Gritta Ovidiu rendőrprefektus, Reu Illés sigurancia főnök, dr. Beles Jenő alispán, Meculescu Sándor főügyész, Barbura Sever táblabíró, dr. Bodiu képviselő, dr. Fabius Ghelejan lugoji ügyvéd, dr. Costina Jenő képviselő, dr. Marsieu képviselő, dr. Pop szenátor, Crisan gimnáziumi igazgató, Zaharescu buziási prefektus, Josif Popa aradi görög keleti lelkész, dr. Nichi Lázár kulturpalotai igazgató, dr. Markovići Vince árvaszéki elnök, Dirlea Vazul vármegyei főjegyző, Nistor János seleusi (szőlősi) jegyző.

Az expresszvona pontosan öt óra husz perckor futott be a pályaudvarra. A dalárda üdvözlő énekkel fogadta a minisztert. A szalonkocsi a vonat végéhez volt csatolva. A kiszálló minisztert dr. Robu János főpolgármester üdvözölte. A miniszter meghatóan mondott köszönetet és a jelenlévő urakkal sorban kezét fogott. Azután a miniszter kíséretével együtt kiment a perronról. Az előcsarnokban kedves epizód történt. Az expresszvona kalauza törte magát keresztül a miniszter kíséretén. Egyenesen odafutott a miniszterhez és figyelmeztette, hogy podgyászának őrzéséért elfelejtett fizetni. A miniszter elkacagta magát és előszedte zsebéből pénztárcáját, amelyben különféle külföldi pénzjegyek voltak: legtöbbször

magyar és osztrák bankjegyek. Azonban nem talált aprópénzt. Végre is a miniszter titkársa segített a dolgon és ő fizette ki a példáns kalauzt, aki fészeken szalutálva köszönt el Argetoianutól. A miniszter ezután a jelenlévőkkel együtt a vármegyeházára hajtatott, ahol röviden elbeszélgetett a prefektusi szobában a jelenlévő urakkal. Künn lovasbandériumból, zenekarból, díszruhás emberekből álló tömeg nyujtott tarka képet.

Az Aradi Közlöny munkatársa arra kérte Argetoianu belügyminiszter titkárát, hogy eszközöljön ki rövid intervjut a miniszterrel. Argetoianu, aki a közelben tartózkodott, figyelmes lett a párbeszédre és mosolygó arccal közelebb jött. Mikor megtudta, hogy újságíró kíván beszélni vele, a kezét nyujtotta. Kifogástalan némezséggel mondotta:

— Bécsből jöttem. Szomorú állapotokat láttam ott. A nyomor

leirhatatlan. Csak, ha Ausztriából jön az ember, tudja kellő értékükben megbecsülni az itteni aranyállapotokat. Most egyelőre Bucurestibe megyek, azután a turnu-severini kerületbe, ahol meg szervezem a kormányt támogató köröket.

A miniszter azután a prefektusi szoba erkélyéről beszédet intézett a tömeghez. Meghatóttan köszönte a fogadtatást és köszönte a nép bizalmát a kormány iránt. Az Averescu-kormány a jövőben is a nép barátja marad, mondotta. Lelkes ováció követte a miniszter szavait. Ezután Imbroanu timisoarai szenátor és dr. Jancu Cornél Arad képviselője beszéltek a tömeghez.

A népgyűlés befejezése után a miniszter kíséretével együtt átment a másik vármegyeházára, ahol a nagyteremben az összes aradmegyei falvak üdvözlő küldöttségei várták Argetoianut. A miniszter hosszabban elbeszélgetett a falusi emberekkel és bővebben érdeklődött kívánságaikról. Este a város a miniszter tiszteletére a Fehér Keresztes társasvácsorát rendezett, amelyen több felköszöntő hangzott el.

Ma dől el Nyugatmagyarország sorsa

(Az olasz kormány közvetít. — A magyar kormány teljesíti az ultimátumot. — Ausztria nem szállja meg a területet.)

Magyarország sorsdöntő órákat él. Mire e sorok megjelennek már fordulnia kellett a kockának. Holnap, október 4-én jár le ugyanis az a tíz napos terminus, amelyet az antant legújabb jegyzékében Nyugatmagyarország kiűritésére kitűzött. Ha ma, október 3-án nem teljesíti a magyar kormány az antant ultimátumát, következnek a gazdasági szankciók s első sorban a blokádnak, amelyet a kisantant foganatosít. Remény van azonban arra, hogy mégis sikerül a békes megegyezés. Magyarország és Ausztria között olasz közvetítésre annál is inkább, mert az osztrák kormány még nem hajlandó átvenni a nyugati vármegyéket és főként azért, mert Olaszország sohasem tűrné el, hogy csehek és jugoszlávok szállják meg Nyugatmagyarországot, amely így cseh-jugoszláv korridorra válnék. Mai távirati jelentéseink a következők:

A kisantant permanenciában.

BERLIN. A *Vossische Zeitung* belgrádi levelezője jelenti: Tegnapp a kisantant kormányai éléken megbeszéltek Benes cseh külügyminiszter és gróf Bánffy magyar külügyminiszter találkozását. Ma az antant hatalmak belgrádi képv

selői többször találkoztak s együtt felkeresték Pasic szerb miniszter elnököt, akivel hosszasan tanácskoztak. A diplomáciai fogadtatás után a szerb kormány minisztertanácsot tartott. A kisantantnak az a felfogása, hogy elérkezett a Magyarország elleni erőves akció ideje, mert nem tűrhetik el a békeszerződés szövegének megváltoztatását.

Legkésőbb október 4-ig.

PÁRIS. Az antant újabb felszólítást intézett a magyar kormányhoz a nyugatmagyarországi kérdésben. A jegyzéknek, amelyet ma hoztak nyilvánosságra, a tartalma a következő: A nagyköveti konferencia szeptember 28-án jegyzéket intézett a magyar kormányhoz, amelyben kijelentette, hogy a kisantant közvetítése ellen nincsen kifogása, feltéve, hogy Ausztria is hozzájárul ahhoz. A szeptember 22-iki intő jegyzék azonban továbbra is érvényben marad. Ennek értelmében követeli az antant, hogy a magyar kormány tíz napon belül hajtja végre Nyugatmagyarország kiűritését és írja alá az átadási jegyzőkönyvet. Mihelyt Magyarország a szerződésnek eleget tett, semmi akadálva annak,

hogy az antant az esetleges határmódosító megegyezésekhez hozzájáruljon. A nagyköveti konferencia elvárja, hogy a magyar kormány aláveti magát a konferencia döntésének és véget vet a bandamozgalmaknak. A nyugatmagyarországi szövetségek közti bizottság azt az írtatást kapta, hogy az átadást legkésőbb október 4-ig végre kell hajtani.

Olaszország közvetít.

PÁRIS. A nagykövetek tanácsa Bonin Longare elnökletével tartott ülésén elfogadta azt az olasz részről előterjesztett javaslatot, hogy felszólítják a budapesti és bécsi kormányokat, küldjenek teljes hatalmu megbízottakat Rómába, akik az olasz külügyminiszter elnöklete alatt egyezséget kötnek a nyugatmagyarországi kérdésben. A szövetségesek ausztriai és magyarországi képviselői e célból megteszik a szükséges demarsokat.

BÉCS. A *Wiener Tagblatt* szerint az olasz közvetítést magyar részről kezdeményezték. — Gróf Bánffy magyar külügyminiszter a budapesti olasz követ útján a magyar javaslatot eljuttatta Della Toretta olasz külügyminiszterhez, aki vállalkozott az ellentétek barátságos kiegyenlítésére. Az olasz külügyminiszter kijelentette, nem szabad megengedni, hogy az a vitás terület, ahol sok a gyűlékony anyag, örökös veszélyek zónájává váljék. Olaszország soha sem engedné meg, hogy Nyugatmagyarországból jugoszláv-cseh korridor legyen.

Helytelenítik Benes politikáját.

BÉCS. Vasárnap tüntetés volt Nyugatmagyarországnak Ausztriához való csatolása mellett. Hátározati javaslatot fogadtak el, amelyben felszólítják a kormányt, hogy ha Ausztria nem kapja meg Sopront, jelentse ki a kormány, hogy a békeszerződést megszegték és a st. germaini béke semmis.

PRÁGA. A nyugatmagyarországi viszály fejleményeinek új fázisát komolynak tartják, mert meglehet, hogy középeurópai konfliktáció alakul ki belőle. A lapok barátságatlanul nézik Benes politikáját és megemlékeznek a horvát lapoknak ama hírérl, hogy a kisantant körében Benes közvetítő akciója egyenetlenséget keltett. Tegnapp Prágában mozgósítási hírek terjedtek el.

Magyarország kiüriti Nyugatmagyarországot.

BÉCS. A *Neue Freie Presse* budapesti levelezőjétől arról értesült, hogy a magyar kormány okvetlenül be akarja tartani a kiürités határidejét. Azonban kérdés-lehetséges lesz-e a felkelőket is rábírní a nyugatmagyarországi terület elhagyására.

BÉCS. A *Correspondenz* arról értesült, hogy a magyar kormány-nak szándéka a nagykövetek konferenciája ultimátumát olyképen teljesíteni, hogy csapatait és a csendőrséget október 3-án kivonja Nyugatmagyarországból és Sopronban aláírja a jegyzőkönyvet, a mellyel Nyugatmagyarországot a szövetséges tábornoki bizottságnak átadja.

Amire nem volt példa.

BUDAPEST. *Beniczky* Ödön kijelentette, hogy a nemzeti hadsereg csapatainak Nyugatmagyarországból való kivonása hatalmában áll a kormánynak és ezt a legteljesebb mértékben keresztül is viszi. Hátra volna azonban a legkeserűbb pohár: kényszeríteni egy kormányt arra, hogy saját testvérei ellen fogjon legyvert. Az eljövendő napok eseményei súlyosak a magyar nemzet sorsa szempontjából. Soha magyar kormány nehezebb helyzetben nem volt, mint *Bethlen* kormánya. A világ népeinek történetében nem fordult elő, hogy egy kormányt testvérgyilkosságra kényserítsenek.

Ausztria nem veheti birtokba Nyugatmagyarországot.

BÉCS. A szövetségi tábornoki bizottságnak az osztrák kormányhoz intézett ama kérdésére, hogy hajlandó-e megbízni soproni képviselőjét az átvételi jegyzőkönyv aláírására és megkezdeni az országrész megszállását, az osztrák kormány azt válaszolta, hogy az átvételi formalitás mindaddig illuzórius, amíg az országrész a felkelők kezén van. Az osztrák kormány a mostani körülmények között nincs abban a helyzetben, hogy megbizottját az átvételi jegyzőkönyv aláírására utassítsa és nem foghat hozzá az országrész birtokba vételéhez.

Megtörtént az intézkedés a kiüritésre.

BUDAPEST. Illetékes helyen a következőket jelentették ki a *Magyar Hírlap* tudósítója előtt: Az antantnak az az értesítése, hogy a magyar kormány küldje el hivatalos megbizottját Olaszországba, hogy az olasz külügyminiszter közbenjöttével a nyugatmagyarországi kérdésben megállapodást létesítsen, megérkezett a magyar külügyminiszteriumba. A magyar és osztrák megbizottak nem Rómában, mint a Havasügynökség tévesen közölte, hanem Velencében találkoznak. A magyar kormány részéről gróf *Bánffy Miklós* külügyminiszter vagy *Gratz Gusztáv* volt külügyminiszter utazik Velencébe. Reménység van arra, hogy

sikerül Ausztriával a megegyezés. A tulságos optimizmustól egyelőre tartózkodni kell, amíg nem lehet tudni, hogy milyen javaslatok alapján kívánja a megegyezést *Della Toretta* olasz külügyminiszter Magyarországra és Ausztria között.

Leszállítják a vámilletékeket.

(Minisztertanács a valuta javulásáért.)

BUCURESTI. Argetolanu belügyminiszter holnap visszatér Bécsből Bucurestibe. Megérkezése után azonnal minisztertanács lesz. A minisztertanács főként a leu ártolymának megjavítását célzó javaslatokkal fog foglalkozni. Már eddig is több pénzügyi szaktekin-tély véleményét kérték be, amelyekkel a tanácskozáson szintén

Beavatott helyről azt is közlik, hogy a magyar kormány megtette az intézkedéseket, hogy ma, október 3-ának éjjelég az antant követelésének megfelelően Nyugatmagyarországra kiüritessék.

foglalkozni fognak. *Averescu* miniszterelnök elhatározta, hogy teljes behozatali szabadságot rendel el és a vámilletékeket a legminimálisabbra szállítja le. Az erre vonatkozó rendelet a *Monitorul Oficial* holnapi számában meg is jelenik. A kormány betöltötte a széna, szalma és egyéb takarmányok exportálását.

Irodalom és művészet.

A „Színügygyámoltó Egyesület” kérésre Arad város közönségéhez!

Ahhoz a nemes kulturmunkához, melyet magunk elé tűztünk, s mely Arad város közönsége előtt immár eléggé ismeretes, teljes tisztelettel hívjuk segítségül Arad város közönségének soraiból mind azokat, akik a magyar színművészet fenntartásának ügyét szívükön viselik s akik ezért áldozatot hozni akarnak és biznak. Támogatását kérjük azoknak is, akik anyagi erőben gyengék, de akik lelkesedésükkel tudnak hatni azokra, akik e nagy fontosságú kérdés iránt közönyösek. Kérjük Arad város közönségét legelső sorban arra, hogy látogassa a színház valójában művészi színvonalon álló előadásait. Tekintse minden a szép ért rajongó lélek a magyar szó templomának a színházat. Másodsorban kérjük, hogy a színháznak nyújtandó támogatás érdekében lépjenek be egyesületünk tagjai sorába. Rendes tagsági díj: legalább évi 120 lei, pártoló tagsági díj évi 50 lei, alapító tagdíj legalább 5000 lei. A látogató iveket most küldötte szét az egyesület a választmányi tagokhoz. Az egyébként bárki által kérhető az egyesület titkárától dr. *Issekutz István* ügyvédőtől. (Str. Cosbutz 11. Széchenyi-utca) Belépési ivek egyébként a színház pénztáránál és a közönség rendelkezésére állanak. Az egyesület kéri azokat, a kik tehetősebbek, hogy minimális tagdíjánál nagyobb tagdíjra kötelezzék magukat. A tagdíjak és adományok egyesületünk javára bármely takarékpénztárnál befizethetők. Nem mulaszthatjuk el megemlíteni azt, hogy Arad városában a színművészet fennállását csakis oly mértékben tudjuk biztosítani, amely mértékben Arad város közönsége ehhez nekünk segítséget nyújt. Ha eredménytelen lesz a munkánk, be kell zárunk Aradon a magyar színház kapuit. Az Aradi színügygyámoltó egyesület elnöksége.

*Szerencsétlenc pompásan mulattató operett eddigi négy előadását zsufoolt ház kacagta végig. A rendkívül nagy érdeklődésre való tekintettel a színház igazgatósága elhatározta, hogy a mai kedd estén kívül még szerdán este is műsoron tartja ezt a darabot, amelynek minden jelenése harsogó kacagást vált ki a nézőtérben.

* Aladár nem számár. Egy vidám gyermek-operette foglalkoztatja a színház operett-személyzetét és a darabból nap-nap mellett folynak a próbák, hogy a kicsinyek teljes jó, összevágó előadást kapjanak. A darab október 8-án délután fél négy órakor kerül színpadra és előreláthatólag a szép zenéjű és fényes kiállítású darab a gyermekeknek nagyon fog tetszeni. Jegyek a szombat délutáni előadásra már most válthatók a pénztárnál.

* Buzavirág. A színház legközelebbi ujdonsága *Bus Fekete László* „Buzavirág” című darabja, amely Budapestten sorozatos 150 előadást ért el és ma is műsoron van. Az ujdonság pénteken kerül először színpadra a címszerepben *H. Harman József*val.

* Helyben és vidéken tartott két figyelemreméltó előadásról számolunk be. Egyik a szombati „Haladás”, melynek műsorából *Goldschmidt Lipót dr.* orvos előadása magaslik ki: Az élet és a halál energetikájáról. *Marossy Dezsőné* szép hangjával nagyon megtapsolta a közönség, míg a tíz számból álló műsort *Selmeczy Mihály* énekes mókái fejezték be. *Gellért* karmester zongorakísérése mellett. A „Haladás” szereplőinek egy része vasárnap *Ghiorokra* rándult ki a műsoros előadással egybekötött szüreti táncmulatságra. Amikor este félkilenc órakor *Nagy Zoltán* segédlelkész megnyitotta az előadást a vendéglő nagyterme már tömve volt a színpadra készülő publikummal. A *Palotás* testvérek háromkezes zongorajátéka után *Halota Istvánné* szavalt elragadó művészetrel s ugyancsak ő kísérte zongorán az aradi *Kocsis Rózsika* gyönyörűen csengő operaiát. A világtalan *Palotás Antal* szavaltja az „Ujjászületés”-ről mély hatást váltott ki, míg *Jausz Melinda* pompás mimikával eljátszott tréfás jelenete frenetikus hatást keltejt. Az előadás sikere tőpöntjéért érte el: amikor a konferenciér felkérésére a jelenlévő *Nagy Orbán dr.* a „Chanteclair” jeles fordítója lépett a pódiumra s bebizonyította, hogy nemcsak kiváló műfordító, de elsőrangú szavalművész is. A műsorú csattanó sikerrel fejezte be *Nemes Gyuláné* pompás ének száma, dr. *Vitos Pálné* precíz zongorakísérése mellett. Konferenciér *Nagy Zoltán* volt, aki jól célzott ötleteivel és rövid előadásával elejétől végig jóhangulatban tartotta a közönséget. Az elmés zárszavak után tánc és jól sikerült női és férfi szépségverseny volt. A tiszta jóvedelem a helybeli ref. egyháznak illeti.

* Az új „Népelet” szám még ennek a rendkívül tartalmas folyóiratnak az

eddig megjelent számai között is kiünik tartalmának gazdasága és érdekessége által. Türiyomóan szépirodalmi közleményeket hoz, emellett számos aktuális jegyzet egészíti ki a kiünyő folyóirat legújabb számát.

MOZI.

* A szeretet éjszakája az Apollóban. A szezon megkezdésével az Apolló színház változatosabbnál-változatosabb és pompásabb műsort tűz műsorra. A hétfői új bemutató a művészvilág életéből meríti tárgyát. *Bernin*, a híres színművész régi szokáshoz híven karácsonyfát nyújt a szegények számára pompás palotája műtermében. *Bouclette* kis munkásteány, ki művirág készítésével keresi kenyerét szintén a művész palotájába kerül, hol elpanaszolja kétségbeesett helyzetét. A művész megszánja a szegény leányt és magánál tartja s az ő tanítása folytán egy év alatt csodálat színművésznővé fejlődik a fővárosnak. Egy estélyen megismerkedik *Grey Stanonnal* s annak udvarfaisaira nem marad közömbös s öregedő jöltévőjét kezdi elfelejteni. *Grey* azonban *Bouclette*nek egy régi haragosának befolyása által *Bouclette*nek megüzenni, hogy nem kívánja többé látni. Megtörve tér vissza *Bouclette* a fővárosba. Itt hallja, hogy a nagy művész már nem képes a szokásos karácsonyi ajándékokat előteremteni, mert elfogyott a pénze. *Bouclette* eladja ékszerreit s titokban a művészhez jutítja, ki boldogan rendezi újra a szegények karácsonyát. A kandalónál megint egy szegényesen öltözött lányra akad, ki bocsánatáért könyörög. Az őz mester boldogan öleli magához a megtevédt *Bouclette*t, kit még mindig rajongva szeret. A művészi filmet még kedden mutatja be az Apolló színház.

* A halál hajója — az Urániában. Hétfői mulatka be az Uránia színház páratlan nagy érdeklődés mellett a Halál hajója című 5 felvonásos drámát. Az öreg *Servant gróf* váraiban elhalálózván, fogadott fia, *Renató* számára egy levelet hogy hátra, melyet 25 éves korában bonthat fel. *Renató* ismeretséget köt egy árva leánnyal, *Dolly* *Robertó*val, kinek gyámja könnyelműen kezelte a leány vagyonát és így kényszerülve látja magát arra, hogy a leányt meggyilkolja. Nehogy bajba kerüljön, egy *Shark* nevű egyénhez fordul, ki egy kínai segítségével a leányt elloptatja, de *Renató* a leány segítségére siet. Az elhalt gróf levele folytán kiüdüdik, mely szerint *Renató*, ita *Shark*nak. A tiszteségtelen gyám megkapja megérdemelt büntetését, míg *Renató* és *Dolly* egybekelnek és nagyon boldogan élnek. A pompás képet még kedden mutatja be az Uránia színház.

Kibővül a telefon-központ.

(Szaporították a személyzetet.)

Az a sok kellemetlenség és mérgeződés, ami eddig a telefonálással járt, remélhetőleg megszűnik. A mai napon tizenkét telefonkezelőnővel szaporították a telefonközpont személyzetét. Eddig rendszeren az volt az akadály, a telefonálásnak oka sok a hoszan kodásnak, hogy a telefonközpontban levő csekély számú személyzet nem tudta lebonyolítani a telefon-előfizetők forgalmát és így vagy hosszabb csengetés, várakozás után, vagy egyáltalában nem kapta meg az előfizető a kért számot. Értesülésünk szerint nemcsak a személyzetet gyarapítják, hanem rövid időn belül a telefonközpont apparátusait is modern gépekkel helyettesítik és kibővítik.

A másfélmilliárdos sikkasztás.

(A megkárosított bankok.)

BÉCS. Duyn a holland származású sikkasztó, aki — mint megírtuk, — másfélmilliárd koronát sikkasztott, a legnagyobb bécsi pénzintézeteket károsította meg. Megállapítást nyert, hogy az Angol-Osztrák Bankot 120, a Wiener Bankvereint 200, a Bodencredit Anstaltot 100, a Wiener Commercial Bankot 40, a Laender Bancot 100, a Mercur Bankot 300, az Unio Bankot 80, a Verkehors Bankot 310 millió koronával, több magán céget pedig 400 millió koronával károsított meg. Duyn az elsikkasztott pénzből mindössze félmilliárddal szökött meg, a többit pedig a börzén elvesztette.

BÉCS. Abol Károly, a legnagyobb bécsi valuta cég főnöke Duyn csalásaiban több millióval volt érdekelve. Arra a hírre, hogy Duyn másfélmilliárd elsikkasztást után megszökött, Abol Károly szívszélhűdést kapott és meghalt.

BÉCS. Duyn pazar életmódjáról közlik: Két gyönyörű fogatot és egy autóbiliót tartott, soha senki sem látta az utcán gyalog menni. De a rekordot egy aeroplánnal érte el, amelyet egyenesen abból a célból tartott, hogy azokat a valutaiügyleteket lebonyolít hassa, amelyeknél a határon állomásozó vámhivatalok ellenőrzése kellemetlen lehetett volna. A Goethe strassén levő palotájában folyt a pezsgő, soha végét nem érte a dinamó és a pompák és fényt, amely körülvette, szavakkal leírni alig lehet. Duynnak gyönyörű fiatal felesége van, aki egy filmvállalatnak színházi szerepelt. Egyébként felesége, aki polgári néven Mimi Erfmannnak hívnak, mit sem tudott férjének manipulációjáról. Duyn utóliára csütörtökön látták a Volkstheater közelében levő egyik kávéházban, a hol feleségével találkozott. Azt mondta ismerőseinek, hogy néhány napra a vidékre kell utaznia, hogy a márka érték hullámszáról felvilágosítást szerezzen. Azt is megígérte, hogy telefonálni fog. Feltűnő volt, hogy eltávózása után nem ő, hanem az ő megbízásából valaki más telefonálni fog. Feltűnő volt, hogy eltávózása után nem ő, hanem az ő megbízásából valaki más telefonálni fog. Ugy látszik, hogy Duyn ezalatt az idő alatt szökött meg.

Duyn a valutakülönbséget felhasználva, amsterdami, budapesti és londoni összeköttetései révén csakhamar nagyobb tőkere tett szert és ezzel Berlinbe ment, ahol a Mendelssohn-bankház tagja lett. Itt kezdett azokba a spekulációkba, amelyek nemsokára Bécsbe vezettek. A bécsi tőzsdén a hollandi forintokat uralta. E tekintetben, mint korlátlan diktátor annyira kezében tartotta a pénzüvilágot hogy az embernek, ha a hollandi forint iránt akartak érdeklődni, sohasem kérdezték utásképp, mint: „mi van a Duynnal?” Duyn mint arbitrageur is először gu volt. A rendőrség széleskörű ültézkedéseket fogalatosított a sikkasztó elfogatása érdekében.

A határon levő állomásokat, az összes dunai kikötőket értesítették, a szökésről. Mégis kevés a valószínűség arra, hogy a szédelőt sikerül elfogni, minthogy Duynnak negyvennyolcórái szabadideje maradt Bécsből való

eltávózásától a feljelentés időpontjáig, amely idő alatt könnyű volt neki egérutat nyernie. Ma már a bécsi pénzüvilág, amelyet a milliárdos sikkasztás alapjában megrendített, némileg rezignált az eset fölött.

A magyarság szervezkedése és a zsidók.

Van-e cionizmus Aradon? — Aradi nyilatkozatok.

Öt-hat cionista Aradon.

Az erdélyi cionista sajtó több ízben foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a magyarság szervezkedése kapcsán mi a teendője a zsidóságnak. Itt Aradon is napvilágot látott egy újságcikk, melynek szerzője azt vitatja, hogy a magyarság szervezkedésében a zsidók ne vegyenek részt.

Az Aradi Közlöny nem egyszer foglalt már állást ebben a kérdésben és álláspontunk ma is az, ami a békeszerződés aktájában foglaltatik, hogy a magyarsággal teljesen egyenjogúak azok, akik magyarrá asszimilálódtak. Így a francia szenátus emlékeztető ülésén is az előadó kifejezetten azt a „két millió magyart és asszimilánst” aposztrofálta, akik a Magyarországtól elszakított területen laknak. És ez nem is lehet másképp. A régi Magyarország lakossága közül vajmi kevés az, aki Árpáddal vonult be. A nagytöbbség letelepedtekből és bevándorlottakból formálódott át magyarrá. A demokrácia, a népek önrendelkezési jogának korában nem lehet elképzelni tehát, hogy akadályokat gördítsenek bárkinek lelkiismeretei elé, a mikor egyik vagy másik nemzetiséghez tartozónak vallja magát.

Ismételten leszögezzük a következőket: A sanremoi béke megteremtette az önálló zsidó államot és jogot adott a zsidóknak a nemzeti szervezkedésre. De csak jogot és nem parancsot. Mert mit szólna hozzá teszem fel *Luzatti* a volt olasz miniszterelnök, ha a sanremoi béke óta kétségbe vonnák az ő olaszágát? Lord *Rotschild*, ha azóta nem lehetne angol? avagy *Blanc* Arisztid, ha nem lehetne román? A sanremoi verdikt kétségtelenül fejlődést és szabadságot hozott sokaknak, de a szabadság sohasem jelentheti az egyéni akarat korlátozását. Mert köszönöm én az olyan szabadságot, melynek „élvezéséhez” kényszerítenek. Az egész világon áll az, hogy mindenki olyan nemzetiségűnek vallhatja magát, amelyben született. Csak épen az izraelita vallású magyarok ne élvezhetnék ezt a szabadságot? Csak épen ők tagadják meg azt a nyelvet és kulturát, amelyhez asszimilálódtak és amelyben nevelést nyert legtöbbször már a tízedik nagypapjuk is? Ez nem lehetett szándéka a népek nyugalma és szabadságát célzó békekonzferenciának és nem lehet intenciója a szabad és demokratikus pillérek nyugvó román államnak.

Dr. Vágvölgyi Lajos főrabbit felkereste ez ügyben az Aradi Közlöny munkatársa. A főrabbi a következőket mondotta:

— Nem szeretem a politizáló papokat. Világéletemben magam sohasem politizáltam. A papnak szent kötelessége, hogy az eszmet, amelyre hivatva van, terjessze, tanítson és türelemre neveljen. Azt az egyet azonban kijelenthetem, hogy Aradon 5—6 ember kivételével egyetlen cionista sincs.

Adler Andorral, az aradi zsidóság egyik kiváló vezetője a következőket jelentette ki:

— Aradon a cionizmusnak nincs gyökere. Arad nyolcezer lélekszámot meghaladó zsidósága között 5—6 darab cionista van s ezen törpe kisebbség nem képviseli a zsidóságot, és nevében nem beszélhet. Különböző is a zsidóság nem külön faj, vagy nemzetiség, hanem csupán hitfelekezet.

Nemzetiség-e a zsidóság?

Egy előkelő aradi ügyvéd, kinek mindig vezető szerepe volt az aradi zsidók között, álláspontját a következőkben fejtette ki:

— A magyar zsidók nem „csat lakozni” akarnak a magyarsághoz, hanem továbbra is azok akarnak maradni, amik voltak: *magyarok*. Ha a többi magyarok ki akarnak rekeszteni a magyar zsidókat a szervezkedésből, ezzel nem vetik el azt, amit ők nem is adhattak: a magyarságukat. A zsidó nem nemzetiség. És mióta a zsidó állam megszűnt, nem is volt az. Ha a zsidóság történetére 2000 évvel visszapillantunk, láthatjuk azt, hogy a spanyol zsidók mindig spanyolok voltak, az angol zsidók angolok, csak abban az országban nem asszimilálódtak a zsidók, a hol nem adták meg nekik teljes szabadságukat. A román államnak érdeke az, hogy a zsidóságot ne nemzetiségnek tekintse, hanem adja meg neki a teljes szabadságot, hogy annak vallja magát, a mi: a magyar zsidó, magyarnak. Talán a jövő generáció már jó románá válhat. Ezt biztosítja a zsidóság asszimilálódo képessége. A zsidó nem nemzet és nem nemzetiség. „Nyelvében él a nemzet”. És a héber nyelv sohasem volt a zsidóság társadalmi érintkezésének nyelve, és mint ahogy a tudományos kutatások kétségben kívül megállapították, még Palesztinában sem. Palesztinában a társadalmi érintkezésnél nem a héber nyelvet, hanem

egy nyelvkvereket ugynevezett *arameus* használtak, amely a zsidó nemzet kebelében élő különféle törzsek nyelveiből formálódott. A héber nyelv, úgy mint a latin, holt nyelv. És a halottat nem lehet feltámasztani. Hogy mennyire bizonyítja a tudományos kutatás, a mely szerint a héber nyelv még Palesztinában sem volt a társadalmi érintkezés nyelve, az, hogy a talmud is arameus nyelven van írva. A héber nyelv Palesztinában a költészet, az irodalom és a törvénykezés nyelve volt, ugyanint Magyarországon a középkortól a latin. *Szelmalom-harc a cionisták küzdelme*, akik elérhetetlen céljakkal csak azt a nemzetet és a zsidóságot gyöngítik, ahol működnek. A legerősebb munka is hiábavaló, mert ha a zsidó magyarnak született, az magyar is marad.

(Goldis László nyilatkozata.)

BUCURESTI. Goldis László kijelentette, hogy 30 éve dolgozik az erdélyi pártok érdekében és abban az esetben, ha a nemzeti párt bármely okiráltságbeli párttal fusionálna, *azonnal kilép a pártból*.

Goldis a királynak is jelentést tett arról, hogy a súlyos belpolitikai helyzet igen rossz hatással van a külpolitikára is. Ajánlotta a királynak, hogy *Bratianu* legyen a miniszterelnök. A király azonban kijelentette, hogy erre még nincs itt az idő. Ő azt ajánlotta *Maniának* és *Vajdának*, hogy addig ne kezdje meg a harcot Averescu ellen, míg a liberálisokkal nem kötöttek meg egyezést.

Száguldó autó a főúton

Izgalmas jelenet játszódott le ma délelőtt a főúton. A minorita templom renoválását egy kis csoport nézte az út közepén, amikor egy robogó autó, amely a megengedett gyorsaságnál jóval sebezsebben száguldott az uton, ütközés nélkül közeledett a csoport felé. Szerencsére észrevették a gyorsan közeledő autót és elszaladtak útjából, kivéve, egy idősebb aradi urat, akit a legutolsó pillanatban rántott el a száguldó autó elől Schmidt Mátvász timisoarai kereskedő. Amikor a sofőr észrevette a veszélyes helyzetet, fékezni kezdett és körülbelül húsz méterre megállt a csoport előtt. A helyett, hogy hálásan megköszönte volna Schmidtnek, hogy megakadályozott egy szerencsétlenséget, nekiesett, kétszer az arcába vágott és azonkívül még súlyosan bántalmazta. Ha a durva és brutális sofőr idejében nem száguld el autójával, a felháborított tömeg meglincselte. Az előhívott rendőr feljegyezte az autós számát, amely Ar. 29 volt. A sofőr ellen megindítják az eljárást.

HIREK.

— **Popovici-Tasca államtitkár Aradon.** Ma délután egy órakor *Popovici-Tasca*, a belügyminiszterium hatáskörébe tartozó nemzeti kisebbségi miniszterium vezetésével megbízott államtitkár Aradra érkezett. Az államtitkár aradi utjának az a célja, hogy a külföldi utjáról hazatérő *Argentoianu* belügyminisztert fogadja és Bucurestibe elkísérje. Az államtitkár fogadtatására az állomáson megjelentek *Radu Panou* megyei prefektus és a hivatalok vezetői.

— **Bejelentési összeírás.** E hó 3-án hétfőn jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Granicerilor (Török Gábor-u.), Str. Onu (Schweidel József-u.) és Str. Caragiale (Csiki Gergely-u.). II. rendőrkerületben: Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) és Str. Tribunalu Dobra (Boczkó-u.). III. rendőrkerületben: Str. Oituz (Iltés u.) IV. rendőrkerületben: Tekintettel azon körülményre hogy ezen kerületben az összeírás utcánként befejeztetett, mint utolsó határidő a jelentkezésre október hó 10-ike tűzetik ki, mely idő után a nemjelentkezettek büntetettek.

— **Magyarország felvételét elhalasztottak.** *Gent.* A népszövetség teljes ülése tegnap elfogadta a főbizottságnak azt a javaslatát, hogy gróf Apponyi Albert levele értelmében Magyarország felvételi kérvényének tárgyalását a legközelebbi ülésükre halasszák el.

— **Hazasság.** Az aradi Minorita atyák templomában előkelő közönség jelenlétébe esküdt ma örök hűséget *Müller Vendel dr.* tekintélyes aradi ügyvéd *Gartner Gabika* kisasszonynak. A násznép a Lohengrin-nászinduló hangjai mellett vonult a templomba, ahol *Lakatos Ottó dr.* házfőnök magus szarnyalásu beszéd kíséretében adta össze a fiatal párt.

— **Püspöki beiktatás.** *Budapest.* *Ravasz Lászlót*, az új református püspököt a dunantúli református egynázgyűlés tagjai vasárnap ünnepélyes menetben a Kalvin-teri református templomba kísérték. Ima után *Németh Istvan* a dunameleki egyházkerület püspöke mondott beiktató beszédet. Ezután *Ravasz László* a gyülekezet előtt letette a szokásos egyházi esküt, a kerület hat esperese áldást mondott, majd *Ravasz* püspök megtartotta szektogialó egyházi beszédét.

— **Ideiglenesen szabadon.** Az aradi ügyészség ma szabadlátra helyezte *Pecican Junot*, akit többrendbeli lopással vádolva hoztak be az ügyészségi fogházba. *Pecican* ügye mindaddig még nem került tárgyalás alá, de tekintve, hogy már régen tart vizsgálati fogsága és a bünei nem annyira súlyosak, az ügyészség ideiglenesen szabadon engedte.

A budapesti sajtó eseménye. Bangha páter a kereszténységéről

BUDAPEST. Az Új Nemzedék című lap főszerkesztője Szabó László, az Est munkatársa, felelős szerkesztője pedig Cavallier József lett. Dr. Krüger Aladár az eddigi felelős szerkesztő megvált állásától. Az új vezetőség első vezércikke azt hangoztatja, hogy az ország a kormánytól elsősorban rendet, nyugalmat és közbékét kíván, mert elég volt a forradalmi izgalmakból. Ha Magyarország egyetlen tisztességes polgára sem fog életéért és tulajdonáért remegni, a legitimisták, a királyválasztók, keresztények és zsidók tapsolva ismerik el, hogy a kormány ura a helyzetnek. A rend és közbéke útján kibontakozunk a bizonytalanság szülte izgalmakból és a szörnyű nyomorból.

A Nemzeti Újságtól megvált Kádár Lehel felelős szerkesztő s a szerkesztésért a felelősséget Turi Béla főszerkesztő vállalja.

— **A fényezés és forgalmi adók befizetése** október 5-én veszi kezdetét, akövetkező sorrendben: 5-én A., 6-án B., 7-én C., 8-án a visszamaradottak, 10-én D., 11-én E., 12-én F., 13-án G., 14-én a visszamaradottak, 15-én H., 16-án I., 17-én J., 18-án K., 19-én L. és M., 20-án N., 21-én O., 22-én P., 23-án Q., 24-én R., 25-én a visszamaradottak, 26-án S., 27-én T., 28-án U., 29-én V., W., Y., Z., 30. és 31-én a társaságok. A befizetések deklarációk útján fog történi az I. ker. adóhivatal pénztáránál az adók kiszámítása és hiteltelítése a Pénzügyigazgatóság I. emelet 19. ajtó lesznek kiszámítva, minden nem jelentkező adózó a törvény szerint jövedéki eljárás alá vonatnak és büntetettek.

— **Hirdetmény.** Tismana fogolytábor több ukrán menekülttel rendelkezik, kik mindnyájan intelligens emberek és semmi mesterségük nem tudnak. Azon magánvállalatok, melyek szolgálataikba felfogadni óhajtják, eziránti kérvényeiket, melyekben fizetési és ellátási feltételeiket közlik, a vármegyei prefektúrához nyújtsák be. Azon esetre, ha a menekülteket elfogadják, a menekültet a hatóságok útján fogja megkapni. *Pocioianu*, I. kerületi előjáró.

— **A Rosenblüh-üzlet betörői.** Ma hallgatta ki a vizsgálóbíró a Rosenblüh-féle betörés tetteseit és nyomban kihirdette előttük a vizsgálati fogságot elrendelő végzést.

— **A pénzügyi tisztviselők fizetésemelése.** A pénzügyigazgatósághoz hoztasz türelmelesen várakozás után megérkezett a pénzügyi tisztviselők fizetéséről szóló rendelkezés. Az új fizetési táblázat április 15-től kezdődőleg folyósítja a magasabb fizetéseket. A fizetésemelés az egyes tisztviselői kategóriáknál a következő: 100—250 lei jövedelműeknek 150 lei fizetésemelés, 250—300-ig 200 lei, 300—350-ig 250 lei, 400—1200 lei-ig 300 lei, 1255—1650-ig 350 lei, 1800—2000-ig 400 lei, 2400—2500-ig 500 lei emelés. Itr emlíjük meg, hogy tudomásunk szerint ez a skála a városi hivatalnokokra is vonatkozik.

— **Iskolaszék helyett — iskolai gondnokság.** Az állam tudvalevőleg átvette Arad városi községi iskoláit. Ebben az

Az új szellem emél a lapnál is érvényesül. Bangha páter az egyetemi templomban a katolikus férfiaknak konferencia beszédét mondott, amelyben kifejtette, hogy nem lehet keresztény irányzatot csinálni talpig keresztény férfiak nélkül. Nem keresztény gondolat jutott csödbe, csak megvalósításának módja. A keresztény uralmat úgy lehet megcsinálni, ha van elég férfi. Klt az állami és gazdasági férfi, akit az állami és gazdasági élet fontos pontjaira lehetne állítani anélkül, hogy remegni kellene attól, hogy csak jelszó lesz szájukban a keresztény poltarka és a jelszó alatt a legrutabb önzés húzódik meg. Antiszemita demonstrációval sokan hajlandók dokumentálni kereszténységüket, de a csendes, nívós, komoly munkára keservesen kaphatók. kára kevesen kaphatók.

üggyben ma délelőtt dr. Robu János főpolgármester felkereste Moldován József vezetőtanfelügyelőt és az állam által átveit iskolákról bővebben tanácskozott vele. A főpolgármester és a tanfelügyelő megállapodtak abban, hogy az új iskoláknál a régi iskolaszék helyére gondnoki testületet létesítenek, amelyet felerészben a tanfelügyelő, felerészben pedig a prefektus nevez ki.

— **Eredeti F. L. Popper és Lally** férfi, női, gyermek cipő-ujdonságok megérkeztek. Arad és vidéke részére egyedüli elárusító hely *Lévai és Szigeti* ezelőtti *Buchsbaum és Társa.*

— **Hamvai Ödön** kémkedett. Megírta az Aradi Közlöny, hogy Hamvai Ödön budapesti író, aki gróf Grottváral adoprálftatta magát, újabban ismét letar lóztarták. Budapesti tudósítónk ma azt táviratozza, hogy Hamvait kémkedés gyanuja alapján tartóztatták le. Azzal vádolják az író, hogy a magyar állam fegyver- és lőszerkészletét elárulta egy utóállam kormányának.

— **Kémillió részvényesajás.** Budapest. Az Olasz-Magyar Banktól 80 Forresta-részvényű csalak ki kémillió korona értékben. Az egyik tettest *Joanovics József* bankhivatalnok személyében elfogták. *Joanovics* fivéréit bünrészesség miatt a vidéken tartóztaták le.

— **Pellegrini házi vívőversenye.** Pellegrini, a kiváló aradi vívómester holnap, kedden délután 6 órai kezdettel rendezti idén első házi vívőversenyét, melyen összes tanítványa résztvesz. A verseny a Gloria vívóteremben Strada Romanului (Zrinyi-utca) lesz.

— **Egyházi hír.** Glatfelder Gyula dr. megyés püspök Siebig József bakovári plébánost Glogovára helyezte át.

— **Halálozás.** Pécsujfalusi Péchy Géza posta és táviráda ellenőr október hó 2-án 46 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Az elhunytban Péchy Lusi, az Aradi Hírlap kiadóhivatalának tisztviselőnöje édes apját gyászolja. Temetése f. hó 4-én délután fél négy órakor lesz a Piața Cădăraței 6a. számú házból.

— **Orvosi hír.** Dr. Kardos Géza igazgató-őorvos, gyermekorvos, berlini tanulmányutjáról visszaérkezett és rendelését Bulevardul Carol I. (Erzsébetkörút) 28. szám alatt újból megkezdte.

— **Értesítés.** Miatán október hónapra összesen csak mintegy 50 előfizető jelentkezett, a házhoz való jégszállítást kénytelenek voltunk beszü-

netni. A befizetett díjak a vizitoronyban az előfizetők rendelkezésére állanak. Egyben értesítjük a közönséget, hogy a városi jéggyárban jég reggel 8-tól d. u. 4 óráig mindenkor bármilyen mennyiségben kapható.

— **Eljegyzés.** Marczinyák István kurticsei vámliszt eljegyezte Buda Idát.

— **Osztrák koronáért nincs áru.** Bécs. Az osztrák kormány tárgyalásokat folytat a bécsi nagybankokkal, hogy a nagy bankok külföldi valutakészletükben szállítsák ki Zürichbe és ott osztrák koronát vásároljanak érte. Az osztrák kormány eképpen reméli az osztrák korona javulását elérni. Bécsben az ékszerészek elhatározták, hogy osztrák koronáért nem adnak el árut. A kereskedők körében mozgalom van olyan irányban, hogy üzleiket záriák be, vagy pedig osztrák koronáért ne adjanak el árut. Egyes lapok azt a hírt közölték, hogy a kormány kényszerkölcsönrel, vagy bankjegybélyegzéssel szándékozza a helyzetet orvosolni. Ezt a hírt a pénzügyminiszterium cáfolja. Grimm pénzügyminiszter még nem mondott le.

oooooooooooooooo

A folyó évi július 27-iki kormányrendelet hamis értelmezését sokan gyakran arra használják fel, hogy a közönség körében azt a hitet keltsék, hogy a kormányrendeletben foglalt üzembeszüntetés társulatunkat is érinti, s hogy a f. évi október 27-ig meghosszabbított terminus után tovább már nem működhetünk.

Ezennel nyilvánosan kijelentjük, hogy ez a híresztelés nem felel meg a valóságnak. Társulatunk nem valamelyik kerületi (clujji, brasovi vagy más) törvényszéknél cégjegyzeteltett a magyar keresk. törvény előírása szerint, hanem a román kormány összes a biztosító társaságok alapítására vonatkozó előírásoknak megfelelően lett megalkotva és Románia legmagasabb fóruma a Bucurest-Ilfovi román kir. törvényszék által törvényszerűen bejegyezve. Társulatunk fenállásának jogérvényessége ennél fogva megdönthetetlen.

Társulatunk, amely a Phoenix és Providentia nagy biztosító intézetek román biztosítási állagának és ezen két intézet megbízható tisztikarának átvételével együtt azt a kötelezettséget is vállalta, hogy nevezett intézetek traditióit és ismert tekintélyét is megszerzi magának, elsőrangú viszontbiztosító összeköttetésekre támaszkodva, vállal tűz-, betöréses lopás-, üveg-, jégkár-, baleset-, szavatossági- és szállítási biztosításokat a legelőnyösebb versenydíjak és a legelőnyösebb feltételek mellett. Ezen kívül az egyedüli biztosító intézet vagyunk Nagyromániában, amely géptörés esetére szóló biztosításokat is vállal, mely körülményre különösen felhívjuk a figyelmet.

Minden érdeklődőnek bármikor rendelkezésére állunk. Elfogadunk biztosítási megbízásokat Erdély, Bánát, a Körös és Máramaros vidék minden helységében levő vezér-, fő-, illetve helyi ügynökségeink útján. Különösen átveszünk eredeti feltételek mellett idegen intézeteknél kötött f. év okt. 27-én hatályon kívül lépő biztosításokat.

Brasov, 1921. szeptember hó.
„STEAUA ROMANIEI”
román biztosító társaság
fiókgazgatósága

Haider K. I. Remenyik Frigyes.
Vezérügynökség: Arad, Bul. Maria Reg. (Andrássy-ter) 6.

— Ékszervásárláshoz rendőrségi engedély kell. Az aranyékszerekre vonatkozólag az aradi rendőrség a közeljövőben rendeletet fog kiadni, amely szerint az ékszerészek a gyanus eredetű ékszereket, melyeket nekik eladásra kínálnak, előbb a rendőrségnek kell bejelenteni. A rendelet szerint az ékszerészek a jövőben csak a rendőrség közbenjöttével vásárolhatnak ékszereket.

— Csak három új patika-log. Ma délelőtt leirat érkezett a belügyminiszteriumtól Arad város orvosi hivatalához, amelynek értelmében Aradon három új patika felállítását engedélyezte. Beavatott körök mindeddig úgy tudták, hogy a miniszterium négy új gyógyszerár-jogot adott Aradnak.

— Szathmáry Etelka értesíti az érdekelteket, hogy a legújabb táncokból (shimmy, valse hasitation, stb.) haladóké részére külön kurzust is tart. Beiratkozások kezdők és haladóknak lakásán: Str. Eminescu 9. sz. a. d. u. 3-5-ig.

Öreg férj, fiatal feleség.

(Érdekes válóper a törvényszéken.)

A válóperek történetében bizonyára példátlanul áll az a válókereset, amely néhány héttel ezelőtt érkezett az aradi törvényszékhez. Egy idősebb intelligens, jómódu iparos felesége akar válni férjétől. Az indokolás feltűnően furcsa okokat hoz fel. A fiatal asszony ügyvédje a keresetben hosszasan eladja, hogy megbízója sohasem szimpatizált férjével és csakis azért ment hozzá, mert férje megígérte szüleinek, hogy kifizeti összes adósságukat, ha leányuk a felesége lesz. A 17 éves leányra nagy hatással volt szülei könyörgése és dacára annak, hogy máshá volt szerelmes, hozzáment a már idősödő kéréjéhez. A férj azonban nem tett eleget ígéretének és semmi hajlandóságot sem mutatott arra, hogy kifizesse apósa és anyósa adósságát. A becsapott fiatal asszony visszatért a szülői házhoz és arra kérte férjét, hogy váljanak el. Az idősödő iparos azonban hallani sem akart arról, hogy feleségének visszaadja szabadságát és lehetővé tegye, hogy régi udvarlóiához menjen feleségül. Az asszony most beadta férje ellen a válókeresetet. Az aradi jogászvilág nagy érdeklődéssel várja a törvényszék döntését, mert kétséges, vajon a bíróság elfogadja-e válóknak azt, hogy a nő nem akarja kifizetni apósa adósságát.

Megrendszabályozzák az éjjeli mulatókat.

(Egyszázalékos forgalmi adót tartóznak fizetni.)

A tegnapi mára virradó éjszaka érdekes csoport járta végig az aradi Josivarában lévő mulatókat. A rendőrség kíséretében Munteán Victor pénzügyi titkár rendezett razziaát, hogy megállapítsa, az éjjeli mulatók tulajdonosai miként teljesítik a luxus és forgalmi adókra vonatkozó törvényt. A pénzügyigazgatóság razziaja kivétel nélkül mindenütt nagyfokú szabálytalanságokat talált. A mulatókban mind a mai napig nem róják le az adókat. Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott Munteán titkárral, aki a következőket mondotta:

A jövőben szigorú ellenőrzés alá vesszük az éjjeli mulatókat. A szalónokban elfogyasztott italok után rendes vendéglői adót kell fizetni és bevezetni a blockrendszer. A mulatótulajdonosok az összes jövedelmekről pontos könyveket tartoznak vezetni és jövedelmük után egyszázalékos forgalmi adót kell fizetniük. A pénzügyigazgatóság a jövőben erősen fogja ellenőrizni az éjjeli mulatókat, hogy betartják-e az adórendeleteket.

Közgazdaság.

Lanyhaság a tőzsdéken.

(A mai valutakurzusok.)

Budapest. A mai budapesti tőzsdén meglátszott a zsidó ünnep. A forgalom szűk keretek között mozgott. Eladási megbízás alig akadt, s ez a magyarázata annak, hogy a vételi megbízásokat emelkedő árfolyamokon bonyolították le. A valutapiacra teljes volt a csend. A bécsi tőzsdén a zsidó ünnep miatt a lanyhaság különösen a valutapiacra volt érezhető. Az értékpiacon a Magyar Államvasutak papírját és Scoda részvényt vásárolták nagy mértékben. A Salgótarjáni részvény, amely rekord kurzust ért el, 20 ezer koronán felül áll.

Budapest. Az itteni értéktőzsdéi magánforgalomban vasárnap teljes volt a tartózkodás. A bécsi tőzsdéi események miatt még a névleges árfolyamok sem alakultak ki. A valutapiacra is alig történtek kötések. A magánforgalomban a kurzusok a következők voltak: Dollár 696, leu 626, márka 603, sokol 720, osztrák korona 33 és fél, lengyel márka 11 és fél.

Az október 3-i kurzusjelentések a következők:

Zürichi nyitás: Berlin 450, Newyork 576, Milánó 2285, Prága 610, Budapest 80, Zágráb 250, Bucuresti 500, Varsó 8, Bécs 35, osztrák lebelyegzett korona 26.

Bécsi nyitás: Szokol 2670, dinár 4340, magyar korona 370, lengyel márka 34, lira 10100, leu 2250, angol font 9600, dollár 2620, francia frank 18200, svájci frank 45000, márka 2110.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 2125, dollár 705, francia frank 4900, márka 588, lira 2750, osztrák korona 31 és fél, leu 612, sokol 720, lengyel márka 10'63. — Kifizetések. London 2650, Prága 725, Zürich 123, Bécs 27'75, Zágráb 302.

Zürichi zárlat: Berlin 450, Hollandia 18425, Newyork 576, London 2146, Páris 4055, Milánó 2275, Prága 610, Budapest 080, Zágráb 250, Bucuresti 510, Varsó 008, Bécs 035, osztrák bélyegzett 026.

Bécsi zárlat: sokol 2730, dinár 4350, magyar korona 368, lengyel

márka 3850, lira 10200, lei 2310, font sterling 9700, dollár 2660, francia frank 18300, svájci frank 45400, márka 2110. Kifizetések: Prága 2725, Zágráb 1100, Budapest 370, Varsó 3750, Olaszország 10275, Bucuresti 2300, London 9800, Newyork 2645, Páris 18400, Svájc 45500, Berlin 2105, Amsterdam 83000.

Budapesti zárlat: Napoléon 2120, dollár 703, francia frank 5050, márka 57759, lira 2750, osztrák korona 31, rubel 27, lei 618, sokol 721, koronadinár 1170, lengyel márka 10.50. Kifizetések: Amsterdam 232, Bucuresti 615, Koppenhága 12800, Krisztiania 9400, London 2720, Berlin 57750, Olaszország 2875, Páris 5175, Prága 37750, Stockholm 15800, Svájc 12550, Bécs 2775, Zágráb 305, Newyork 720.

Budapest. Értékpapírok: Angol-magyar 750, Földhitel 3150, Magyar Hitel 1740, Leszámitoló 750, Concordia 2950, Gizella 2000, Beocsini 6100, Általános köszen 9350, Salgó 6275, Urikányi 6350, Ganz-Danubius 29400, Ganz-Villamossági 4950, Rimamurányi 2880, Schlick 1160, Baróti 1450, Magyar cukor 13400, Brassó 4250, Egyesült 745, Nasici 16160, Neuschloss 1190, Országos 1490, Rézbányai 2900, Viktória 920, Zabolai 3075, Adria 8150, Közuti 1225, Államvasut 3575, Déli 1550.

Pör egy regény pályázat díja miatt.

Pálffyné-Gulácsy Margit ur-asszony a Napkelet regény pályázatára beküldötte az Eszterházyak korában játszódó történelmi regényét. A regény pályázat díja 10.000 koronában volt megállapítva, amely a korona beváltása után a megfelelő kulcs szerint 5000 lei lett. A Napkelet így is hirdette meg pótlólag a regény díját. A regény pályázat bírálói a beérkezett művek közül, mint aránylag a legmegfelelőbbet, Pálffyné-Gulácsy Margit regényét minősítették a pályadíjra érdemesnek. Mikor azonban az ur-asszony a díjért jelentkezett, azt a felvilágosítást nyerte, hogy a pályadíj összege 3000 lei csak s azt sem adják ki részére, mert regénye a többiek között csak aránylag volt a legjobb és egyébként a pályadíj kiutalását célzó mértéket a regény nem üti meg. Ellenben a bizottság azt az ajánlatot tette, hogy kiadja Pálffyné-Gulácsy Margit regényét és ennek eladásából befolyó 50 százalékot, mint írói tiszteletdíjat folyósítani fogja. Miután ezt az eljárást az ur-asszony magára nézve sérelmesnek találta, a Napkelet ellen eljárást tesz folyamatba a kritikusává vált pályadíj miatt.

LEGUJABB.

Ostenburgék Sopronban maradnak.

BÉCS. Minden valószínűség szerint a magyar csapatok ma kiűrik Nyugatmagyarországot. A szövetségi tábornoki bizottság a lakosság védelmére Sopronban marad. Ostenburg zászlóalját az egyik szövetségi tiszti parancsnoksága alatt Sopronban hagyják, mint nemzetközi csapatot. Hegedüs tábornok, a magyar kormány meghatalmazottja és Hein főkonzul, az osztrák kormány megbízottja további intézkedésig Sopronban maradnak.

(Nem fenyeget háború veszély.)

BÉCS. Egy olasz politikus kijelentette, hogy az olasz közvetítést magyar részről kezdeményezték. Amikor Della Toretta olasz külügyminiszter Bécsben járt, gróf Bánffy magyar külügyminiszter arra kérte az olasz követet, hogy Della Toretának adja át a magyar közvetítő javaslatot.

Az olasz külügyminiszter elfogadta a közvetítést és kijelentette, hogy a vitás területet nem szabad örökös veszély tárgyául hagyni. A kérdés megoldása érdeke Olaszországnak is, amely nem tűrné, hogy Nyugatmagyarországból jugoszláv-cseh válják. A kérdés megoldása természetesen az osztrákok jó szándékától is függ. A helyzet ma az, hogy a nyugatmagyarországi kérdésben jelenleg nem fenyeget háború veszély.

Letartóztatott aradi színész.

(Ungvári Miklós társulatának kellemetlensége.)

Sepsiszentgyörgyön Ungvári Miklós társulata pénteken és szombaton a „Sibill” című operettet adta elő. A darab a legártatlanabb operettek közül való, tele szép dalokkal, táncokkal. Bucurestiben is igen sokszor került színre, szóval igazán naiv operett és mégis két színészt tartóztattak le Sepsiszentgyörgyön előadása miatt. Második este, szombaton történt a kellemetlen incidens. Sarkady Gusztáv rendezte az operettet és Poár impresszáriót az aradi származású Rudas Endre alakította. Az első felvonás fináléjában, mikor a nagyherceg megérkezik — mint ismeretes — Poár lelépi a nagyherceg tiszteletére küldött zászlót és ezzel adja tudtul a nagyherceg közeledtét. Ez a jelenet igen hatásosan volt beállítva és a rendező figyelméből — a darab Oroszországban játszódik le — orosz zászló helyett román zászlót tűzött ki és a Poárt alakító Rudasnak így a román zászlót kellett letépnie. A jelenlevő inspekciónak a zászló letépesében a román állam megsértését látta és azonnal intézkedett is egy Sarkady Gusztáv, mint Rudas Bandi letartóztatása iránt. A két színészt azonnal be is vitték a brasovi ügyészségre, ahol a kihallgatásuk után Rudas szabadon engedték, Sarkady Gusztáv szabadlábra helyezését is elrendelte a vizsgálóbíró, azonban az ügyész felfolyamodást jelentett be és így folytatása vagy szabadonbocsátása ügyében a vádtanács fog dönteni.

APOLLO SZINHÁZBAN ma kedden utoljára SZERELEM ÉJSZAKÁJA rendkívüli látványosság

